Meetnet Vleermuis Transecttellingen

Eind 2012 is de Zoogdiervereniging in opdracht van het Ministerie van EZ gestart met een pilot voor een nieuw meetnet: NEM Vleermuis Transecttellingen. In 2013 is de pilot afgerond en nu wordt het meetnet verder uitgebreid. Het meetnet gaat informatie geven over de populatieontwikkeling van vier soorten vleermuizen die we tot nu toe in andere meetnetten nog niet konden volgen. Uitgangspunt is automatische detectie en opname van vleermuisgeluiden tijdens het rijden van transecten met de auto.

Het NEM Vleermuis Transecttellingen is opgezet om de aantalsontwikkeling te volgen van de laatvlieger, gewone en ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Daarnaast is het ook de bedoeling om informatie te verkrijgen over het verspreidingsgebied van andere vleermuissoorten. De tellingen zullen worden uitgevoerd door teams van vrijwilligers die per team een batdetector in bruikleen krijgen.

Eerst is getest welk type automatische detector het beste kon worden ingezet. Met vier teams van vrijwilligers zijn hiervoor testrondes gereden in april 2013. Uiteindelijk is op basis daarvan de Batlogger-M gekozen. Tevens hebben de deelnemende vrijwilligers een stoomcursus vleermuisdeterminatie gekregen, om ervaring op te doen met de analyse van de opgenomen vleermuisgeluiden. Verder is er een webportal gebouwd voor het uploaden van de opgenomen geluidsbestanden en de analyseresultaten.

In de (na)zomer van 2013 zijn door de vier teams die de testrondes reden, ook de eerste 'echte' transecten gereden in de periode waarin we voortaan deze tellingen willen doen; half juli- tot eind augustus/half september. Zij hebben daarbij 26 rondes gereden, verspreid over 12 routes in Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht. Begin 2014 is het meetnet uitgebreid met vijf nieuwe teams en vijf nieuwe detectoren. De nieuwe teams zijn in Zuidoost Friesland, Wageningen, Eindhoven, Venlo en Roermond. In april is er een startbijeenkomst voor deze nieuwe teams.

Elk transect wordt in principe twee keer afgelegd met een korte tussenperiode, zodat een goed beeld kan worden verkregen van de aanwezige soorten. Figuur 1 geeft de relatieve soortensamenstelling weer over de twee rondes over alle transecten. Duidelijk is dat de doelsoorten goed vertegenwoordigd zijn.

In de eerste meetnetronden werden gemiddeld 100 waarnemingen per route vastgelegd. De verdeling over de soorten en het aantal passages verschilden weinig tussen de twee keer rijden (zie figuren 2 tot en met 4). Dat is een belangrijke indicator voor het uiteindelijke succes van het meetnet.

Een bijzondere 'bijvangst' is dat in Wassenaar in beide ronden een kleine dwergvleermuis is opgenomen en in Maarsseveen een tweekleurige vleermuis. Ook zijn gewone grootoorvleermuizen opgepikt. Voor het verkrijgen van verspreidingsgegevens lijkt het meetnet dus zijn nut te bewijzen.

Met de uitbreiding van de teams dit jaar en het tweede jaar meten voor de vier eerste teams wordt het NEM Vleermuis Transecttellingen steeds volwassener.

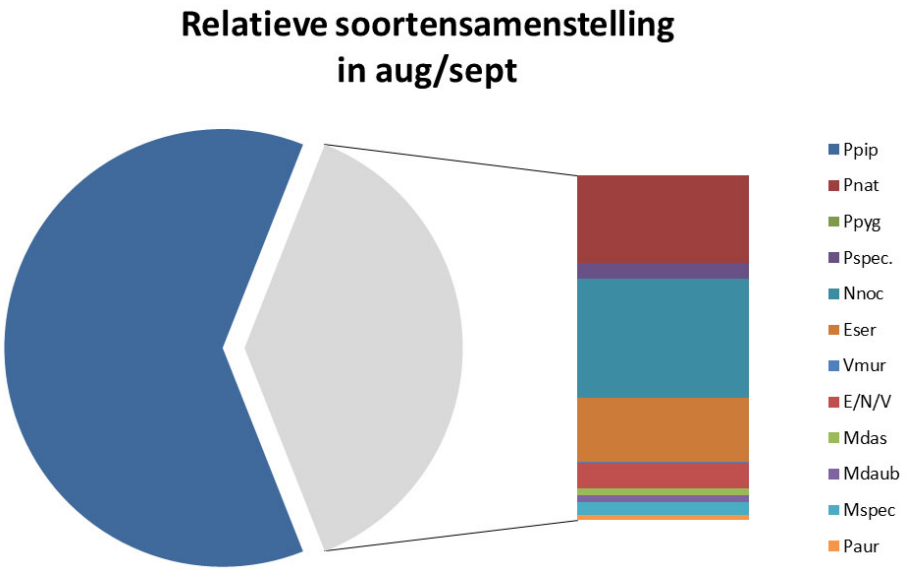

Figuur 1: relatieve soortensamenstelling. Ppip, Pnat en Ppyg = gewone, ruige en kleine dwergvleermuis resp, Pspec = niet te determineren dwergvleermuizen, Nnoc= rosse vleermuis, Eser = laatvlieger, Vmur =tweekleurige vleermuis, E/N/V = verzamelgroep laatvlieger, rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis, Mdas = meervleermuis, Mdaub = watervleermuis, Mspec = niet te determineren Myotis-soort en Paur = gewone grootoorvleermuis

Meetnet Vleermuis Transecttellingen (vervolg)

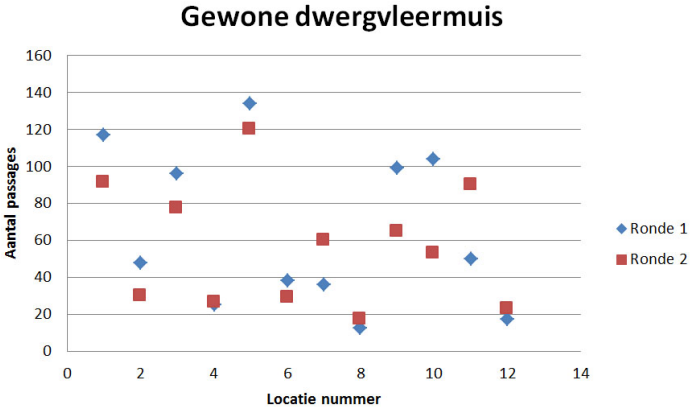

Figuur 2: Aantal passages van de gewone dwergvleermuis per ronde.

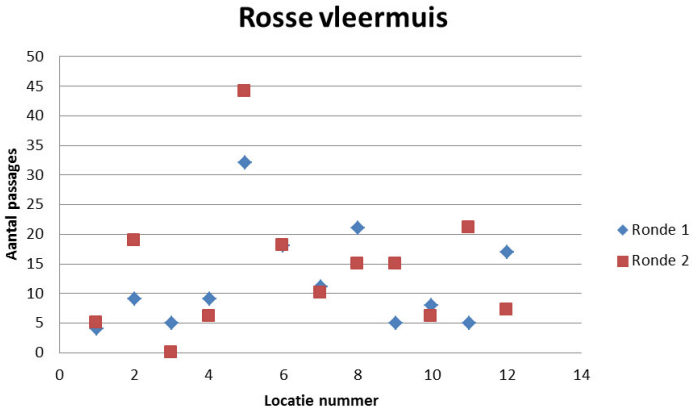

Figuur 3: Aantal passages van de rosse vleermuis per ronde.

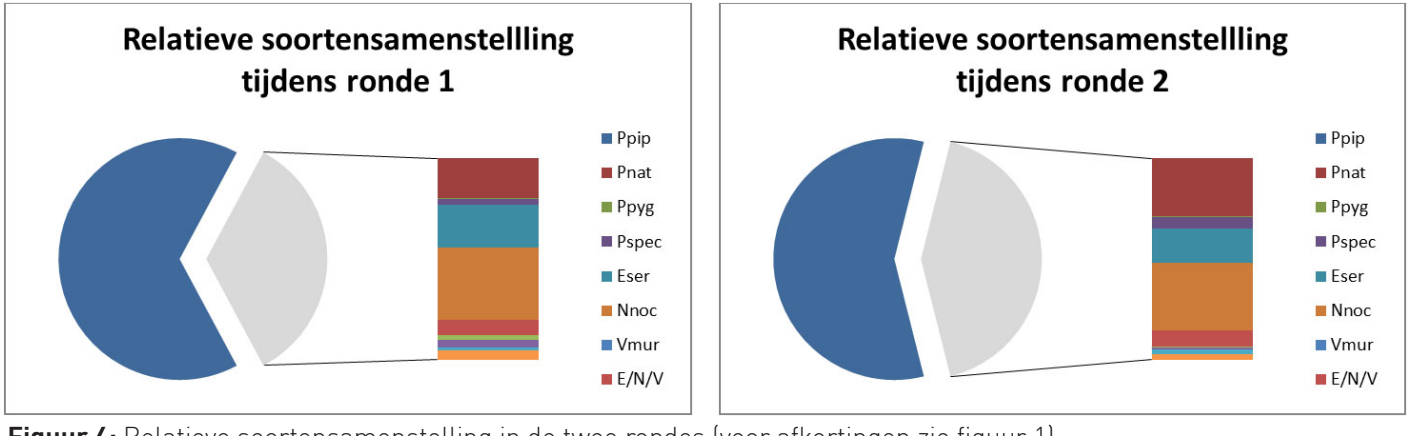

Figuur 4: Relatieve soortensamenstelling in de twee rondes (voor afkortingen zie figuur 1)

Eric Jansen, Marcel Schillemans, Neeltje Huizenga en Tom van der Meij